

ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران

آرش به داش

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
Email: abehdash@yahoo.com

احسان رحمانی نیا

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
Email: e.rahmaninia@iau-tnb.ac.ir

رضا تهرانی

گروه مدیریت، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
گروه مدیریت، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران
Email: e.rahmaninia@iau-tnb.ac.ir

علی اکبر چهار محالی

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
E-Mail: a.chaharmahali@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۷

چکیده

در دهه های اخیر، توسعه بازارهای سرمایه و پیچیدگی روز افزون بازارها و رویدادهای مالی و اقتصادی، انتظارات از حسابداری را افزایش داده و علاوه بر اطلاعات عددی و مالی، خواستار ارائه اطلاعات غیر عددی، غیر مالی و توصیفی نیز شده است در گزارش های توضیحی حسابداری همیشه انتخاب های زیادی وجود دارد که این انتخاب ها را مدیر و نویسنده انجام می دهد و در آنها درجاتی از اختیار در رابطه با محتوای گزارش و حتی شکل آن وجود دارد. در این تحقیق سعی گردید از سایر جنبه هایی که از دیدگاه سایر محققین مغفول مانده است مورد بررسی قرار گیرد بنابراین هدف اصلی این تحقیق ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران می باشد. برای انجام این تحقیق نمونه ای از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از روش نمونه گیری انتخاب گردید. این پژوهش، برای دوره ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفت. روش آماری مورد استفاده در این تحقیق روش رگرسیون چند متغیره به شیوه پانل دیتا می باشد. نتایج حاصل شده از آزمون فرضیه های تحقیق نشان داد که بهبود در خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی باعث افزایش در میزان ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شده است.

واژه های کلیدی: اعتبار گزارشگری مالی، خوانایی صورتهای مالی، ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها.

۱- مقدمه

با انتشار یک رشته طولانی از گزارش‌های بسیار خوش‌بینانه قبل از تاریخ پایان کار خود، ارزش دفتری را به شدت دستکاری کند، در این صورت می‌تواند به اعتبار خود آسیب برساند و در نتیجه توانایی خود را برای دستکاری قیمت پایانی از دست بدهد (مارینوویک^۵، ۲۰۱۳). از سوی دیگر، انتشار گزارش‌های بسیار محافظه‌کارانه در مراحل اولیه منجر به کاهش ارزش دفتری می‌شود و القای قیمت سهام بالا در دوران بازنشستگی را برای مدیر دشوار می‌کند، حتی اگر اعتبار او بالا باشد. بنابراین، مدیر باید مسیری از گزارش‌ها را انتخاب کند که هم معتبر و هم به اندازه کافی خوش‌بینانه باشد. با این حال، او نمی‌تواند این کار را به روشی قطعی انجام دهد. او باید تصادفی این کار را انجام دهد. مدیر ناصدق، توزیع را از مسیر گزارش‌ها انتخاب می‌کند و پیش‌بینی می‌کند که بازار به طور همزمان قیمت سهام و اعتبار خود مدیر را به‌روزرسانی کند. باز هم، انتشار مجموعه ای از گزارش‌ها که بیش از حد خوش‌بینانه هستند، می‌تواند به شدت به اعتبار مدیر در مراحل اولیه آسیب برساند و در نتیجه توانایی او را برای ایجاد قیمت نهایی بالا محدود کند. بنابراین، مدیر نادرست باید اعتبار خود را به طور پیوسته، اما تدریجی، نقد کند (لین و همکاران، ۲۰۱۸).

علیرغم ماهیت غیر ثابت مشکل مطرح شده در بالا (ارزش ذاتی به طور متوسط در حال رشد است و اعتبار مدیر نادرست به طور متوسط در حال کاهش است)، تعادل ساختار مارکوفی ساده ای دارد که در آن تاریخ بازی با ارزش ذاتی شرکت خلاصه می‌شود. در واقع، در هر مقطع زمانی، هم قیمت سهام شرکت و هم اعتبار مدیر، منحصراً به ارزش ذاتی فعلی بستگی دارد. امکان گزارش نادرست به طور قابل توجهی ویژگی‌های زمانی سود گزارش‌شده را تغییر می‌دهد، به ویژه اینکه همبستگی سریالی را در جایی که در غیر این صورت وجود نداشت، ایجاد می‌کند. یعنی حتی زمانی که درآمدهای اقتصادی واقعی مستقل و به طور یکسان در بین دوره‌ها توزیع می‌شوند، در حالت تعادل، توزیع سود گزارش‌شده به کل تاریخ گزارش‌ها بستگی دارد. بنابراین، تداوم درآمدهای گزارش‌شده (یا عدم آن) در این بازی به دلیل احتمال گزارش نادرست به وجود می‌آید. این نتیجه از اعتبار معیارهای مبتنی بر پایداری «کیفیت سود» صحبت می‌کند. تداوم سود اغلب به عنوان معیاری برای کیفیت سود بر اساس این تصور در نظر گرفته می‌شود که تداوم بالاتر نشان دهنده قدرت پیش‌بینی بهتر سودآوری آتی شرکت است. (لین و همکاران، ۲۰۱۸).

اعتبار گزارش‌گرایی مالی وابسته به مدیریت دارایی است که ارزش آن با بازنشستگی مدیر به شدت کاهش می‌یابد زیرا با از دست دادن کنترل سیستم گزارش‌دهی شرکت، مدیر توانایی خود را برای تأثیرگذاری بر قیمت سهام شرکت از دست می‌دهد. با نزدیک شدن به بازنشستگی، انگیزه مدیر برای بهره‌برداری از اعتبارش ممکن است تقویت شود و گاهی منجر به گزارش نادرست تهاجمی شود. این پدیده، که به عنوان مشکل افق مدیر عامل شناخته می‌شود، به طور تجربی مستند شده است. این تحقیق به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه تحول اعتبار مدیر بر فرآیند گزارش‌گرایی مالی تأثیر می‌گذارد و سری‌های زمانی سود گزارش‌شده، ارزش دفتری و قیمت سهام را تغییر می‌دهد. در اصل، ما یک نظریه گزارش‌گرایی مالی مبتنی بر شهرت را بر اساس تحقیق لین^۱ و همکاران، ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار دادیم. در این تحقیق یک بازی گزارش‌دهی پویا بین یک مدیر و انبوهی از سرمایه‌گذاران ریسک‌خنثی (بازار) در نظر گرفته شده است (دیچو^۲ و اسلون، ۱۹۹۱). مدیر مایل است قیمت سهام شرکت را در تاریخ معینی در آینده به حداکثر برساند که به آن تاریخ بازنشستگی اطلاق می‌گردد. مدیر با یک مشکل پویا مواجه است زیرا باید درآمدهای شرکت را در چندین دوره قبل از بازنشستگی گزارش کند. بازار در مورد انگیزه‌های گزارش‌دهی مدیران نامطمئن است. به طور خاص، ما دو نوع از مدیران را فرض می‌کنیم: اولی نوع ناصدق که اختیار دستکاری در گزارش‌های مالی را دارد، و دیگری صادق که باید اطلاعات خود را صادقانه گزارش کند (لین^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). در مدل این تحقیق گزارش‌دهی نادرست در یک محیط غیر ثابت صورت می‌گیرد، به طوری که هر گزارش جدید سرمایه‌گذاران را به ارزیابی مجدد اعتبار هر یک از گزارش‌های قبلی مدیر، و در نتیجه قابلیت اطمینان کل ترازنامه شرکت، سوق می‌دهد. برای اصلاح ایده‌ها، ارزش شرکت را به‌عنوان دنباله‌روی تصادفی در نظر بگیریم که نوآوری‌های آن به‌طور دوره‌ای توسط مدیر شرکت گزارش می‌شود (فیشر و همکاران، ۲۰۰۰).

مدیر ممکن است توانایی یا انگیزه‌هایی برای دستکاری گزارش‌ها داشته باشد، اما سرمایه‌گذاران نمی‌توانند صحت گزارش‌ها را قبل از بازنشستگی مدیر تأیید کنند. از دیدگاه مدیر، راه بهینه برای نقد کردن اعتبار او یک مشکل ظریف است. قیمت سهام شرکت، در تاریخ بازنشستگی، تابعی از گزارش‌های انباشته (با ارزش دفتری) و اعتبار نهایی مدیر است. اگر مدیر در گذشته

⁴ Fischer and Verrecchia

⁵ Marinovic

¹ Ying Liang,

² Dechow

³ Ying Liang,

بهتر باشد، خوانایی صورتهای مالی بیشتر باشد در حقیقت نشان دهنده کیفیت اطلاعات ارائه شده به استفاده کنندگان از اطلاعات مالی شرکت می باشد و هرچقدر اطلاعات ارائه شده با کیفیت تر باشند انتظارات سهامداران و سایر سرمایه گذاران از سودآوری و ارزش آفرینی شرکتها در آینده افزایش خواهد یافت. در حال حاضر، حسابداری نقش مهمی را در سیستم اقتصادی ایفا می کند. تصمیم گیری دقیق از جانب اشخاص، شرکت ها، دولت و غیره برای توزیع مناسب و کار آیی منابع مالی امری اجتناب ناپذیر است. برای این گونه تصمیم گیری ها، تصمیم گیرندگان باید اطلاعاتی قابل اتکا در اختیار داشته باشند در واقع، هدف حسابداری کمک به این تصمیم گیرندگان است. از سوی دیگر، سرمایه گذاری از موارد ضروری و اساسی در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی کشور است. هر شرکتی می تواند یک مسیر برای ارزش آفرینی پیدا کند. مدیران اغلب احساس می کنند اسیر فاکتورهای اقتصاد کلان و انتظارات صنعتشان شده اند. آنها این امر عادی را که در هر صنعتی و برای هر چرخه ای یکسری برنده وجود دارد، نادیده می گیرند. این برنده ها شرکت هایی هستند که نسبت به میانگین آمارهای صنعت، عملکرد بهتری دارند. نقاط شروع مهم هستند، اما تقریباً برای هر نقطه شروعی یک جاده ارزش آفرینی پیش رو قرار دارد. و برای رسیدن به این مهم نیاز به اعتماد سهامداران از اصول اساسی و دارای اهمیت خاص است بنابراین برای اینکه اعتماد سهامداران و سایر فعالان در بازارهای مالی به عملکرد و اطلاعات مالی شرکتها افزایش یابد باید یکسری از فاکتور ها محقق گردند که در این تحقیق به سه فاکتور بسیار مهم و اساسی در رابطه با گزارشات مالی یعنی لحن گزارشگری مالی و خوانایی صورتهای مالی پرداخته شده و تمرکز اصلی و اساسی این تحقیق بر بررسی اثرات این متغیرها بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها بوده است.

بر همین اساس هر چه خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بهتر باشد در حقیقت نشان دهنده کیفیت اطلاعات ارائه شده به استفاده کنندگان از اطلاعات مالی شرکت می باشد و هرچقدر اطلاعات ارائه شده با کیفیت تر باشند انتظارات سهامداران و سایر سرمایه گذاران از سودآوری و ارزش آفرینی شرکتها در آینده افزایش خواهد یافت. بنابراین در این تحقیق به ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران پرداخته شده است.

رفتار گزارش دهی مدیران صادق و ناصدق به سختی در حالت تعادل قابل تمسخر است، زیرا مدیران ناصدق به طور طبیعی تمایل دارند از مدیران صادق تقلید کنند. در واقع، در سطح پایه، پشتیبانی از توزیع گزارش های صادر شده توسط مدیر غیرصادق نامحدود است (به جز در دوره گذشته)، که به این معنی است که مدیر غیر صادق ممکن است گزارش های بی محدودیت پابینی صادر کند. با این حال، تفاوت های مهمی بین سری های زمانی گزارش های صادر شده توسط مدیران صادق و غیرصادق وجود دارد که می توان از آنها برای شناسایی گزارش های نادرست استفاده کرد: به عنوان مثال، ارزش ذاتی یک سهام با مدیر ناصدق حتی زمانی که ارزش ذاتی واقعی باشد، تغییر مثبتی دارد. در واقع یک پیاده روی تصادفی دوم، در این مدل (مانند فیشر و ورکیا^۱، ۲۰۰۰)، سرمایه گذاران اقلام تعهدی اختیاری را بر اساس تفاوت بین گزارش های تحقق یافته و گزارش های مورد انتظار تخمین می زنند، زیرا این تفاوت با اعتبار مدیر مرتبط است و به طور عمده با احتمال ارزش ذاتی مرتبط است. شامل دستکاری است این ویژگی که در بسیاری از مدل های تئوری گریزان است، تا حدودی با رویکرد تجربی پیشنهاد شده توسط جونز^۲ (۱۹۹۱) برای برآورد اقلام تعهدی اختیاری سازگار است.

گزارش های مالی برای رفع نیازهای استفاده کنندگان مختلف با میزان آگاهی متفاوت از فعالیت های واحد گزارشگر تهیه می شود. از این رو اطلاعات مندرج در گزارش های مالی عموماً بر اساس این فرضی تهیه می شود که استفاده کنندگان از آگاهی متعارفی در مورد فعالیت های واحد گزارشگر و نحوه حسابداری برخوردارند و همچنین توانایی مطالعه اطلاعات و تمایل به انجام این کار را داشته باشند. در عین حال اطلاعات پیچیده ای که جهت رفع نیازهای استفاده کنندگان مربوط، تلقی می شود نباید به بهانه مشکل بودن درک آن توسط برخی استفاده کنندگان از صورت های مالی حذف شود، گرچه اینگونه اطلاعات نیز باید تا حد امکان به گونه ای ساده ارائه شود (لین و همکاران، ۲۰۱۸). گزارشگری مالی فقط در قالب اعداد بیان نمی شود بلکه در قالب یادداشتهای توضیحی، گزارشهای حسابرسی، گزارشهای پیش بینی سود، گزارشات هیات مدیره و سایر موارد مرتبط که به سهامداران ارائه می گردد می تواند اطلاعاتی درباره عملکرد گذشته و آتی فراهم کند. این اطلاعات می تواند بر تصمیمات استفاده کنندگان اثر بگذارد. به عبارت دیگر گزارشگری مالی محدود به ارقام و اعداد نمی شود بلکه شامل متن نیز می باشد. بر همین اساس هر چه اعتبار گزارشگری مالی

² Jones

¹ Fischer and Verrecchia

مطالعه می کند و نشان می دهد که یک قرارداد بهینه ممکن است گاهی اوقات باعث هموارسازی سود شود، حتی زمانی که گزارش نادرست در طول زمان معکوس می شود. رویکرد دوم، انگیزه‌های مدیر را همانطور که داده شده است، در نظر می‌گیرد و در عوض بر پیامدهای بازار سرمایه ناشی از گزارش نادرست تمرکز می‌کند.

نزدیک‌ترین مقاله مارینوویچ (۲۰۱۳) است که نسخه ثابتی از بازی را در نظر می‌گیرد که در آن مدیران نگرانی بلندمدت شهرت ندارند. از نظر مفهومی، لین و همکاران، ۲۰۱۸ تأثیر افق مدیر را بر سری زمانی گزارش‌ها مطالعه می‌کنند. به عبارت دیگر، آنها بر روی این موضوع تمرکز می‌کنند که آیا و چگونه عملکرد گزارش شده در طول دوره تصدی مدیر تغییر می‌کند یا خیر. یک مدل پویا، پیش‌بینی‌های واضح کمتری نسبت به مدل استاتیک ارائه می‌کند، و آن را برای آزمایش‌های تجربی آماده‌تر می‌کند. به عنوان مثال، در مدل پویا، تابع قیمت در همه دوره‌ها به جز دوره آخر صاف است. یک مدیر نادرست، بر خلاف مدل استاتیک، گاهی اوقات خبر بدی را گزارش می‌کند. ارزش بازار به ارزش ذاتی می‌تواند بیشتر از ۱ باشد و غیره. دوم، آنها تخمین ساختاری پارامترهای مدل را انجام می‌دهند و از این تخمین برای اجرای یک تحلیل خلاف واقع از تأثیر اعتبار بر ویژگی‌های تصادفی گزارش‌های مالی استفاده می‌نمایند.

در حال حاضر، دو مکتب فکری در خصوص موارد افشا در گزارش‌های توضیحی مدیران وجود دارد که این دو دیدگاه کاملاً متقابلند؛ دیدگاه نخست، یعنی دیدگاه تهیه اطلاعات تکمیلی مفید (صفری و همکاران، ۱۳۹۶)، اشاره می‌کند مدیران گزارش‌های توضیحی را برای کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی مابین خود و سرمایه‌گذاران انتشار می‌دهند، در حالی که دیدگاه دوم، یعنی رفتار فرصت‌طلبانه (در قالب مدیریت ادراک) اشاره می‌کند که مدیران از عدم‌تقارن اطلاعاتی موجود بین خود و سرمایه‌گذاران بهره‌برداری و از آن به‌منظور گزارشگری جانبدارانه با استفاده از روش مدیریت ادراک استفاده می‌کنند (داوید و همکاران^۹، ۲۰۰۷). هاگیمسترا^{۱۰}، مدیریت ادراک را اینگونه تعریف می‌کند: «یک شاخه مطالعاتی در حوزه روان‌شناسی اجتماعی است و به مطالعه این موضوع می‌پردازد که چگونه افراد برای ایجاد درک مطلوب از خود در دیگران، خود را معرفی می‌کنند». در زمینه گزارشگری شرکت‌ها نیز، مدیریت ادراک به‌صورت «تلاش به‌منظور کنترل و دستکاری تصویر انتقالی به

این پژوهش با طرح مبانی نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط با موضوع و همچنین تبیین روش پژوهش و فرضیه‌های برگرفته از مسئله و مبانی نظری پژوهش ادامه یافته و سپس به تشریح نتایج آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد و در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادها بیان می‌شود.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

رفتار قیمت سهام نیز تحت تأثیر عدم اطمینان در مورد صداقت مدیر است. مطابق با فریم^۱ و تسه (۱۹۹۲)، متوجه شدیم که نگرانی‌های اعتبار یک تابع قیمت گذاری S شکل را القا می‌کند. در هر دوره، قیمت نسبت به غافلگیری سودهای بزرگ نسبتاً غیر حساس است، بنابراین منعکس کننده این واقعیت است که در حالت تعادل، اخبار خوب نسبت به اخبار بد اعتبار کمتری دارند (لین^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). در تاریخ بازنشستگی، حساسیت نسبی قیمت سهام نسبت به گزارش‌ها بسیار حاد است: قیمت نهایی برای گزارش‌های به اندازه کافی بالا کاملاً ثابت است. این کران بالای قیمت پایانی نشان دهنده مشکل شدید اعتبار است که در دوره زمانی تاریخ بازنشستگی ایجاد می‌شود. به طور کلی، تکامل بازی، از منظر یک مدیر ناصداق، ارزش‌های ذاتی را نشان می‌دهد که تمایل دارند خیلی سریع افزایش پیدا کنند، اعتباری که به آرامی کاهش می‌یابد، و قیمت‌هایی که به دلیل کاهش اعتبار مدیر کمتر و کمتر به گزارش‌ها حساس می‌شوند. در نهایت، ما اعتبار سیستم‌های گزارش‌دهی شرکت‌ها و همچنین ویژگی‌های سری زمانی سود اساسی (یا واقعی) را با استفاده از رویکرد حداکثر درست‌نمایی به‌صورت ساختاری برآورد نمودیم. بر اساس برآورد، متوجه شدیم که احتمال گزارش نادرست در بین شرکت‌های آمریکایی ۳.۵ درصد است. نادیده گرفتن گزارش‌های نادرست منجر به تخمین‌های مغرضانه به سمت بالا از نوسانات و تداوم سود می‌شود (لین و همکاران، ۲۰۱۸).

اعتبار گزارش‌های مالی توسط دای^۳ (۱۹۸۸)، دوتا و فن^۴ (۲۰۱۴)، استاکن^۵ (۲۰۰۰)، مارینوویچ (۲۰۱۳) و بیرو همکاران^۶ (۲۰۱۴) مورد مطالعه قرار گرفته است. ادبیات مدیریت سود در حسابداری دو رویکرد را اتخاذ کرده است. رویکرد اول به این موضوع مربوط می‌شود که آیا گزارش نادرست می‌تواند به عنوان نتیجه یک قرارداد بهینه ایجاد شود یا خیر. آریا و همکاران^۷ (۲۰۰۳) شرایط را برای این اتفاق در نظر می‌گیرند. به عنوان مثال، دمسکی^۸ (۱۹۹۸) یک تنظیم دو دوره ای را

⁶ Beyer, A., I. Guttman, and I. Marinovic

⁷ Arya, A., J. C. Glover, and S. Sunder

⁸ Demski

⁹ Davis, D. M., Brennan, N. M

¹⁰ Hooghiemstra

¹ Freeman

² Ying Liang,

³ Dye

⁴ Dutta, S., and Q. Fan

⁵ Stocken

(۱) پنهان کردن؛ که به دو روش به دست می آید: (۱- الف) مبهم و گیج کننده کردن نتایج منفی (اخبار بد) با دستکاری اطلاعات کلامی که با استفاده از دو راهبرد دشوار کردن متن برای خواندن و استفاده از لحن مجاب کننده، یا (۱- ب) تأکید بر نتایج مثبت سازمانی (اخبار خوب) با استفاده از چهار راهبرد: تأکید بر لغات مثبت، دستکاری در نحوه ارائه اطلاعات، مقایسه عملکرد با مقایسه شاخصهایی که عملکرد مالی را در بهترین وضعیت ممکن به تصویر می کشد و انتخاب عدد سودها به صورت انتخاب سودی که (عملیاتی، قبل از مالیات، سود خالص و ...) به بهترین شکل عملکرد مالی جاری را به تصویر می کشد (استانتون و همکاران، ۲۰۰۴).

(۲) تخصیص دادن، یک تاکتیک دفاعی که از آن طریق نتایج منفی را از خود دور می کنند. تخصیص دادن یک راهبرد مدیریت ادراک است که از روان شناسی اجتماعی گرفته شده است و اشاره به رفتارهایی دارد که افراد با استفاده از آن، تصویری را که دیگران از آنها دارند، مدیریت می کنند و بدین طریق، اهداف و برنامه های خود را برای رسیدن به موفقیت تعیین می کنند و نتایج مطلوب را حداکثر و نتایج نامطلوب را حداقل نشان دهند. در زمینه گزارشگری مالی، این تاکتیک برای مدیریت، مستلزم تخصیص دادن نتایج مثبت سازمانی به عوامل درونی و اختصاص دادن نتایج منفی سازمانی به عوامل بیرونی است (داوید و همکاران، ۲۰۰۷).

بیشتر و پیچیده تر شدن میزان گزارش های توضیحی (یادداشت های همراه، گزارش فعالیت هیئت مدیره و...) در سال های اخیر، در عین حال که فرصت ارائه اطلاعات مفصل درباره ارزش آفرینی و چشم انداز آتی شرکتها را فراهم می کند تا از آن طریق سودمندی تصمیم گیری ها را افزایش دهند، زمینه را نیز برای مدیران به منظور اعمال مدیریت ادراک فراهم کرده است. دیویس و برنان^۴، با بررسی گزیده ای از گزارش سالانه شرکت انرون درست قبل از ورشکستگی آن، به عبارتهایی برخورد کرد که نشان دهنده جانبداری مثبت از وضعیت انرون دارد و ثابت می کند درباره شرکت انرون، رفتار فرصت طلبانه مدیر با هدف انحراف ادراک استفاده کنندگان گزارش های مالی در خصوص دستاوردهای شرکت به جای تلاش برای فراهم آوردن اطلاعات تکمیلی مفید وجود داشته است. شرکت خدمات حرفه ای و حسابرسی دلویت دریافت گزارش های شرکت انرون از زمانی که وضعیت مالی شرکت شروع به بدتر شدن کرده بود، به طور فزاینده ای مبهم و پیچیده شد. این یافته ها نشان می دهد

استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری» در نظر گرفته می شود (کلوتری و همکاران^۱، ۲۰۰۱)؛ در نتیجه، براساس این دیدگاه، مدیران از گزارش های توضیحی حسابداری به عنوان ابزاری برای مدیریت ادراک استفاده می کنند تا با استفاده از آن «به صورت راهبردی، ادراک و تصمیمات استفاده کنندگان از اطلاعات را دستکاری و منحرف کنند» (یوزاس و همکاران^۲، ۲۰۰۲). در واقع وی از مدیریت ادراک استفاده می کند تا پیغامی را که می خواهد منتقل کند و یا باورها، ارزش ها و نگرش های گیرندگان پیغام را هماهنگ کند تا آنها به نتیجه دلخواه هدایت شوند.

تعبیر دیدگاه رفتار فرصت طلبانه (در قالب مدیریت ادراک) از راهبردهای افشای مدیران بر مبنای شکل ضعیف کارایی بازار قرار دارد. بر طبق آن فرض می شود سرمایه گذاران در کوتاه مدت توانایی ارزیابی جانبدارانه بودن گزارش های مدیریت را ندارند. براساس این فرض، مدیران از مدیریت ادراک برای تأثیرگذاری بر قیمت سهام به منظور افزایش پاداش خویش استفاده می کنند. در مقابل، دیدگاه اطلاعات تکمیلی مفید بر مبنای شکل نیمه قوی و قوی کارایی بازار است که در آن فرض می شود سرمایه گذاران توانایی ارزیابی جانبدارانه بودن گزارش های مدیریت را دارند. فرضیه بازارهای کارا بیان می کند همه مشارکت کنندگان بازار، انتظارات منطقی و معقولی نسبت به بازده های آتی دارند که این موضوع نشان می دهد به طور میانگین، بازار قادر به ارزیابی جانبدارانه بودن گزارش هاست. در چنین بازار کارایی، گزارش های انحرافی و جانبدارانه (همراه با مدیریت ادراک) به کاهش عملکرد قیمت سهام منجر می شود و از آنجا که پاداش مدیران به عملکرد قیمت سهام وابسته است، در چنین بازاری مدیران هیچ گونه انگیزه اقتصادی برای اعمال ادراک مدیریتی ندارند (بگینزسکی و همکاران^۳، ۲۰۰۴)؛ بنابراین، کارایی ضعیف بازار سرمایه ایران، اعمال دیدگاه رفتار فرصت طلبانه را توجیه می کند.

با توجه به اینکه نظریه غالب در خصوص توضیح رفتار مدیران، نظریه نمایندگی است، بیشتر پژوهش های پیشین به طور گسترده ای بر این جنبه از مدیریت ادراک، با عنوان انحراف ادراک استفاده کنندگان برون سازمانی در خصوص ارزش آفرینی شرکتها تأکید داشته اند. آنها مدیریت ادراک را پاسخی (واکنشی) به خروجی های منفی سازمانی دانسته اند. بر این اساس، احتمال داده می شود مدیران یکی از دو نوع رفتار زیر را انتخاب کنند (داوید و همکاران^۴، ۲۰۰۷):

⁴ Davis, D. M., Brennan, N. M

⁵ Stanton, P., Stanton, J. & Pires, G

⁶ Davis, D. M., Brennan, N. M

¹ Clatworthy, M., & M. J. Jones

² Yuthas, K., Rogers, R., & Dillard

³ Baginski, S. P., Hassell, J. M. and Kimbrough, M. D

انرون تحت شرایطی که اعداد و ارقام حسابداری چیز دیگری را نشان می‌دادند، با استفاده از (لحن زبان گزارشگری مالی) به مدیریت ادراک پرداخته است.

بر اساس آنچه در خصوص دیدگاه‌های مطرح در حوزه انگیزه‌های موارد افشا در گزارش‌های توضیحی مدیران (خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی) مطرح شد، نمونه‌هایی از دیدگاه رفتار فرصت‌طلبانه در قالب مدیریت ادراک به صورت دستکاری سود و تقلب در حوزه حسابداری وجود دارد. حال بنا بر آنچه در بالا مطرح گردید در این تحقیق در پی ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها می‌باشیم و سوال اصلی تحقیق این است که آیا خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها تاثیر دارد یا نه؟

پیشینه پژوهش

چان هسی و همکاران^۱ ۲۰۲۰ به بررسی ارتباط میان خوانایی گزارش تحلیل گران و بازده سهام شرکت‌ها در بازار سرمایه چین پرداختند. با بهره‌گیری از مدل‌های رگرسیون چند متغیره نتایج حاکی از آن است که خوانایی گزارش‌های تحلیل گران سبب کاهش عدم اطمینان پیش‌بینی سود و افزایش قیمت سهام می‌شود.

لاگران و مک دونالد^۲، ۲۰۱۹ بیان داشتند برخی از مدیران با پیچیده‌تر نمودن گزارش‌های سالانه، اقدام به پنهان ساختن سود شرکت می‌نمایند. علاوه بر این، بر اساس رویکرد مدیریت سود فرصت‌طلبانه، شرکت‌های دارای مدیریت سود، گزارش‌های مالی پیچیده‌تری منتشر می‌کنند تا بدین طریق، رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را پنهان نموده و امکان شناسایی آن توسط سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی و سایر نهادهای قانونی را کاهش دهند.

لین^۳ و همکاران، ۲۰۱۸ به بررسی اعتبار گزارشگری مالی: رویکردی مبتنی بر شهرت پرداختند. در مقاله قابلیت اطمینان گزارشگری مالی را زمانی که اعتبار مدیر، که با تمایل به گزارش نادرست او نشان داده می‌شود، ناشناخته است، مورد مطالعه قرار می‌دهد. ما نشان می‌دهیم که نگرانی‌های اعتبار بر سری‌های زمانی سود گزارش‌شده، ارزش ذاتی و قیمت سهام تأثیر می‌گذارد، به گونه‌ای که به نظر می‌رسد با شواهد تجربی سازگار باشد. هنگامی که سرمایه‌گذاران در مورد اعتبار فرآیند

گزارشگری نامطمئن هستند، ضرایب پاسخ سود، و همچنین ارزش‌های بازار به دفتر (MTB)، تصادفی و با زمان متغیر هستند. MTB نسبتاً پایین منعکس‌کننده اعتبار ضعیف گزارشگری مالی است. قیمت سهام در غافلگیری سود به شکل S است و نسبتاً به اخبار بد حساس نیست. در نهایت، زمانی که مدیر به احتمال زیاد اختیار گزارشگری را دارد، اقدام تعهدی اختیاری بیشتر و نوسانات بیشتری دارند. آنها همچنین دریافتند که احتمال گزارش نادرست ۷ درصد است. تجزیه و تحلیل خلاف واقع نشان می‌دهد که نادیده گرفتن احتمال گزارش نادرست منجر به برآورد بیش از حد میانگین (۳.۵ درصد)، نوسانات (۱۳ درصد)، و تداوم سود (۱۷ درصد) می‌شود.

آجینا و همکاران^۴ ۲۰۱۸ به بررسی رابطه بین مدیریت سود و خوانایی گزارش‌های مالی سالانه شرکت‌ها پرداختند. یافته‌های تحقیق نشان داد که بین مدیریت سود و خوانایی گزارش‌های مالی شرکت‌ها رابطه منفی معناداری وجود دارد.

فانگ و همکاران^۵ ۲۰۱۷ در پژوهش خود با عنوان تأثیر خوانایی گزارش‌های سالانه بر هزینه بدهی و با انتخاب نمونه‌ای از شرکت‌های آمریکایی دریافتند که شرکت‌های دارای گزارش‌های مالی پیچیده‌تر، طی سال‌های ۱۹۹۴-۲۰۰۷ هزینه بدهی بیشتری را نیز متحمل می‌شوند.

تتلاک و همکاران^۶ ۲۰۰۸ به ارزیابی این امر پرداختند که چگونه یک معیار کمی ساده مربوط به زبان برای پیش‌بینی عایدات حسابداری یک شرکت و بازده‌های سهام آن استفاده می‌شود. آنها از واژگان منفی در طبقه‌بندی مربوط به دیکشنری هاروارد (IV-4) و برنامه تحلیل محتوا برای اندازه‌گیری اطلاعات کیفی استفاده کردند. نتایج حاصل از پژوهش آنها نشان داد که: (۱) کسری از واژگان منفی استفاده‌شده در اخبار منتشره خاص شرکت، عایدات پایینی را برای آن پیش‌بینی می‌کنند، (۲) قیمت‌های سهام شرکت نیز واکنشی کمتر از حد مورد انتظار به اطلاعات گنجانیده‌شده در قالب واژگان منفی نشان می‌دهند و (۳) قابلیت پیش‌بینی سودها و بازده از طریق واژگان منفی، در مواردی قوی‌تر است که بر عوامل بنیادی شرکت متمرکز هستند. بشیری و همکاران ۱۴۰۰ به بررسی تاثیر بیش اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی پرداختند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد، بیش اطمینانی مدیران وقتی صورت سرمایه‌گذاری بیش از حد و افزایش مخارج سرمایه‌ای باشد، رابطه مثبت و معناداری با بکارگیری واژگان مثبت در صورتهای مالی دارد. لذا در این حالت با توجه به بیش

⁴ Ajina A., Danielle S., Lakhali

⁵ Fang, Xiaohua. Yutao Li., Baohua Xin, Wenjun Zhang

⁶ Tetlock, P. C., Saar-Tsechansky, M. & Macskassy, S

¹ Chia-Chun Hsieh., Kai Wai Hui., Yao Zhang

² Loughran T., McDonald B

³ Ying Liang,

بر ارزش، ضامن بقاء، تداوم و رسیدن به اهداف غایی شرکت ها و بنگاه های اقتصادی کارآفرین است.

صفری گرایلی و همکاران ۱۳۹۶ به بررسی مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی پرداختند. یافته های پژوهش نشان دهنده وجود رابطه منفی بین مدیریت سود با خوانایی گزارشگری مالی شرکتهاست. به عبارتی، اعمال مدیریت سود، موجب کاهش خوانایی گزارشگری مالی می شود.

نظری و همکاران ۱۳۹۵ به بررسی تأثیر ساخت زبان گزارش های مالی بر میزان تمایل به سرمایه گذاری پرداختند. براساس نتایج پژوهش، به طور کلی ساخت زبان به تنهایی تأثیری بر میزان تمایل به سرمایه گذاری ندارد و با افزایش فاصله روانی، تأثیر ساخت زبان بر تمایل به سرمایه گذاری تغییر نمی کند.

۴- فرضیه های پژوهش

- (۱) خوانایی صورتهای مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها تاثیر دارد.
- (۲) اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها تاثیر دارد.

۵- روش پژوهش

با توجه به تقسیم بندی علمی از نظر هدف این پژوهش، از نوع پژوهش کاربردی و از آنجا که موضوع این پژوهش ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران است، لذا می توان این پژوهش را در زمره پژوهش های توصیفی قرارداد. از نظر تئوریک جزء پژوهش های اثباتی و از منظر استدلال نیز جزء قیاسی- استقرایی است. همچنین، روش شناسی پژوهش از نوع پس رویدادی می باشد، بدین معنی که پژوهش بر اساس اطلاعات گذشته انجام می شود. اطلاعات مورد استفاده در این پژوهش از صورتهای مالی و یادداشت های پیوست صورتهای مالی و همچنین از اطلاعات اولیه تابلوی بورس (گردآوری شده در نرم افزار ره آورد نوین و بانک اطلاعاتی اداره آمار شرکت بورس) استفاده شده است.

جامعه آماری این تحقیق تمامی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ می باشند. بررسی انتخاب حجم نمونه از نمونه گیری سیستماتیک یا هدفمند به روش حذفی با در نظر گرفتن شرایط زیر استفاده شد:

اطمینانی و خوش بینی مدیر، لحن ساده و غیر منتظره گزارشگری مالی از واژگان مثبت بیشتری برخوردار بوده و خوشبینانه می شود. اما در صورتی که رفتار بیش اطمینانی مدیر بصورت افزایش میزان بدهی ها و دریافت تسهیلات بانکی بروز کند، رابطه منفی و معناداری با لحن ساده و غیرمنتظره گزارشگری مالی دارد. لذا در این حالت با توجه به افزایش ریسک مالی شرکت، بکارگیری واژگان مثبت در گزارشگری مالی کمتر می شود.

آزادی و همکاران ۱۴۰۰ به بررسی اثر خوانایی صورتهای مالی بر ریسک سقوط قیمت سهام و رفتار سهامداران پرداختند. از نتایج این پژوهش، چنین برداشت می شود که خوانایی گزارش های مالی، رفتار سهامداران را تحت تاثیر قرار می دهد و این امر می تواند بر نقدشوندگی سهام اثر بگذارد. دانش افزائی این پژوهش می تواند زمینه ای برای جایگزینی اصطلاحات تخصصی مندرج در صورت های مالی جهت رفع پیچیدگی واژگان و افزایش قابلیت فهم گزارش های مالی را در بر داشته باشد تا منجر به کاهش ریسک سقوط قیمت سهام شده و بهبود تصمیم گیری مخاطبان گزارش های مالی را در بر بگیرد. بشیری منش و همکاران ۱۴۰۰ به بررسی خوانایی متن صورتهای مالی و استراتژی های حسابرسان در مواجهه با ریسک حسابرسی پرداختند. یافته ها نشان داد، با افزایش میزان پیچیدگی و ابهام متن صورت های مالی، حسابرسان وقت بیشتری برای انجام فرآیندهای حسابرسی صرف نموده و در نتیجه حق الزحمه حسابرسی و میزان تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی افزایش می یابد. همچنین یافته ها نشان داد، حسابرسان در مواجهه با ابهام در متن صورت های مالی از اظهار نظر مشروط استفاده می کنند تا ریسک دعوی حقوقی را کاهش دهند ولی استفاده از استراتژی عدم پذیرش صاحبکار بدلیل پیچیدگی متن صورت های مالی مشاهده نشد.

ناظمی اردکانی و همکاران ۱۳۹۸ به بررسی تأثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت پرداختند. بر اساس نتایج پژوهش، درصد گزارشگری مالی اینترنتی و درصد اقلام محتوایی گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت تأثیر مثبت و معنی داری دارد، ولی درصد اقلام نحوه ارائه گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت تأثیری ندارد.

مازویی ۱۳۹۷ به تبیین نقش حسابداری مدیریت در فرآیندهای کارآفرینی با تاکید بر مفهوم ارزش آفرینی پرداختند. با مطالعه ی این مقاله خواهیم دید که علاوه بر وجود ارزش و نظام ارزشی که لازمه ی خلق شرکت ها و سازمانهای اقتصادی می باشد، در فضای رقابتی کنونی ارزش آفرینی و مدیریت مبتنی

ردیف	پیش فرض	تعداد
۱	تعداد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۹	۶۶۷
۲	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی برون رفت از بورس داشته اند	(۱۹۳)
۳	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی پژوهش وارد بورس شده اند	(۸۹)
۴	تعداد شرکت هایی که سرمایه گذاری و واسطه گری مالی هلدینگ و خدماتی بوده اند	(۱۶۶)
۵	تعداد شرکت هایی که سال مالی آنها به ۱۲/۲۹ ختم نمی شود	(۶۶)
۶	تعداد شرکت هایی که در قلمرو زمانی پژوهش وقفه معاملاتی داشته اند	(۴۱)
۷	جمع نمونه مورد مطالعه	۱۱۲

باشد یعنی گزارشات مالی دارای اعتبار بالاتری می باشند و هرچقدر بزرگتر دارای اعتبار کمتر بنابراین هرچقدر عدد این متغیر کوچکتر باشد به معنای اعتبار بالاتر گزارشات مالی و در نتیجه در صورت وجود رابطه معکوس با ارزش آفرینی به معنای اثرات بهتر بر ارزش آفرینی می باشد.)
 Size = اندازه شرکت (برابر است با لگاریتم طبیعی کل داراییهای شرکت)

LEV = نسبت بدهی (کل بدهی تقسیم بر کل دارایی ها)
 Age = عمر شرکت (لگاریتم طبیعی عمر شرکت)
 برای بررسی تاثیر خوانایی صورتهای مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها از یک مدل رگرسیونی به صورت استفاده خواهد شد:

$$Value_{it} = \beta_0 + \beta_1 FOG_{it} + \beta_2 IND LENGTH_{it} + \beta_3 Size_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \beta_5 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

خوانایی صورتهای مالی: برای اندازه گیری خوانایی صورتهای مالی مطابق با پژوهش یو و ژانگ ۲۰۰۹، لاورنس ۲۰۱۳، آجینا و همکاران ۲۰۱۶ و فخاری نیا و دیانی ۱۳۸۱ از دو شاخص زیر که روایی و اعتبار آن برای سنجش خوانایی متون فارسی توسط برخی محققان داخلی نظیر فضل الهی ۱۳۸۹ و دیانتی ۱۳۷۹ مورد تأیید قرار گرفت، استفاده شده است. شاخص اول خوانایی گزارشگری مالی، شاخص فوگ (FOG IND) است که تابعی از دو متغیر طول جمله (بر حسب کلمات) و کلمات پیچیده (تعریف شده به صورت تعداد کلمات با سه یا چند بخش) است که به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} = ۰.۴ = \text{شاخص فوگ} + \text{درصد کلمات پیچیده}$$

در نهایت با توجه به شرایط در نظر گرفته شده تعداد ۱۱۲ شرکت به عنوان نمونه آماری برگزیده شدند.

۱-۵- مدل و متغیرهای پژوهش

برای بررسی تاثیر اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها از یک مدل رگرسیونی به صورت استفاده خواهد شد (لین و دیگران^۱، ۲۰۱۸):

$$Value_{it} = \beta_0 + \beta_1 Credibility\ of\ Financial\ Reporting_{it} + \beta_2 Size_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

Value = ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها (برای اندازه گیری این متغیر به پیروی از لینگ و همکاران^۲ ۲۰۱۸ از متغیر MTB (ارزش بازار به ارزش دفتری شرکتها) استفاده شده است).

Credibility of Financial Reporting = اعتبار گزارشگری مالی برای اندازه گیری این متغیر از شاخص های مورد استفاده در تحقیق لین و دیگران، ۲۰۱۸، استفاده شده است.
 اعتبار گزارشگری مالی:

$$\beta(r_t | R_{t-1}) = \frac{(R_t - K_T) \Phi\left(\frac{R_t - K_T}{\sigma\sqrt{T-t}}\right) + \sigma\sqrt{T-t} \phi\left(\frac{R_t - K_T}{\sigma\sqrt{T-t}}\right)}{(R_{t-1} - K_T) \Phi\left(\frac{R_{t-1} - K_T}{\sigma\sqrt{T-t+1}}\right) + \sigma\sqrt{T-t+1} \phi\left(\frac{R_{t-1} - K_T}{\sigma\sqrt{T-t+1}}\right)} \frac{1}{\sigma} \phi\left(\frac{r_t}{\sigma}\right)$$

$\beta(r_t | R_{t-1})$ = ارزش ذاتی شرکت

K_T = حداکثر قیمت پایانی سهام در دوره مالی

t = دوره زمانی کمتر از T می باشد.

در شرکتهایی که مدیریت دارای صداقت بیشتری باشد و اعتبار گزارشگری مالی باشد ارزش سهام به ارزش دفتری نزدیک تر می باشد و در غیر اینصورت ارزش ذاتی با ارزش سهام فاصله زیادی خواهد داشت. (بنابراین انتظار آن می رود که رابطه این متغیر اگر با ارزش آفرینی شرکتها به صورت منفی باشد به معنای اثرات بهتر و یا به عبارت دیگر اعتبار گزارشگری مالی هرچقدر کوچکتر

² Ying Liang

¹ Ying Liang et all

نتایج آزمون مانایی متغیرها

احتمال	آماره	علامت اختصاری	احتمال	آماره	علامت اختصاری
۰.۰۰۰	۸۶.۳۶۵۲	Value	۰.۰۰۰	۱۰۱.۶۸۹۵	Credibilityof Financial Reporting
۰.۰۰۰	۹۱.۳۶۵۲	FOG	۰.۰۰۰	۷۵.۸۵۴۲	Age
۰.۰۰۰	۹۶.۳۲۶۵	INDLENGTH	۰.۰۰۰	۹۵.۶۳۵۲	LEV
			۰.۰۰۰	۸۷.۲۲۲۵	SIZE

همانطور که در جدول بالا نمایان است کلیه متغیرهای تحقیق در آزمون ریشه واحد کوچکتر از ۰/۰۵ است که نشان دهنده این است که متغیرها مانا هستند. این بدان معنی است که میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان و کوواریانس متغیرها بین سالهای مختلف ثابت بوده است. در نتیجه استفاده از این متغیرها در مدل باعث به وجود آمدن نتایج کاذب نمی شود.

نتایج آزمون عامل افزایش واریانس

مقدار VIF	نماد متغیر	مقدار VIF	نماد متغیر
۱.۶۱۴۳۶۲	CredibilityofFinancialReporting	۱.۰۵۱۳۳۷	FOG
۱.۱۱۳۸۴۹	Size	۱.۷۴۰۵۲۰	INDLENGTH
۱.۱۱۶۱۴۶	LEV	۱.۲۶۹۰۷۷	Size
۱.۶۱۶۸۶۵	Age	۱.۰۲۰۶۴۷	LEV
		۱.۱۱۳۵۲	Age

همانطور که در جدول بالا نتایج ارائه شده است برای کلیه متغیرها مقادیر بدست آمده زیر ۵ هستند بنابراین هم خطی بین متغیرها وجود ندارد و تخمین رگرسیون به دست آمده معتبر است.

نتایج آزمون ناهمسانی واریانسها

نتیجه	p-value	مقدار آماره	مدل
عدم وجود ناهمسانی واریانس	۰.۱۱۲۵	۱.۶۰۱	مدل ۱
عدم وجود ناهمسانی واریانس	۰.۱۰۲۱	۱.۶۸۰	مدل ۲

در ادامه جهت پرهیز از نادیده گرفتن نقض فرض همسانی واریانس و رخداد نتایج کاذب ممکن در روند تخمین، لازم است که از روش مناسب برای تشخیص وجود یا عدم وجود ناهمسانی واریانس با آزمون معتبر استفاده شود. برای این منظور از آزمون براش-پاگان با فرض صفر مبنی بر عدم وجود ناهمسانی واریانس جملات باقی مانده استفاده شد.

فرایند و نحوه تعیین سطح خوانایی گزارش های مالی در شاخص فوق به ترتیب زیر است:

- انتخاب یک نمونه یک صد کلمه ای از ابتدا، یک نمونه یک صد کلمه از وسط، و یک نمونه یکصد کلمه ای از اواخر گزارش به صورت تصادفی.
- شمارش تعداد جملات هر یک از نمونه ها.
- مشخص کردن متوسط طول جملات از طریق تقسیم تعداد کلمات به تعداد جملات کامل هر نمونه یک صد کلمه ای؛
- شمارش تعداد کلمات سه هجایی و بیش از سه هجایی موجود (کلمات پیچیده) در هر کدام از متون یک صد کلمه ای؛
- جمع کردن تعداد کلمات پیچیده با تعداد متوسط کلمات در جملات
- ضرب کردن حاصل جمع تعداد کلمات دشوار و متوسط کلمات در جملات با عدد ثابت ۰.۴
- انجام محاسبات بندهای ۴، ۵ و ۶ برای دو نمونه یک صد کلمه ای دیگر؛
- محاسبه میانگین نتایج هر سه نمونه از طریق جمع کردن و تقسیم به تعداد (فضل الهی، ۱۳۸۹)

رابطه بین شاخص فوگ و سطح خوانایی بدین شرح است که: $FOG \geq 18$ یعنی متن قابل خواندن نبوده و بسیار پیچیده است؛ ۱۸-۱۴ (متن سخت)؛ ۱۲-۱۴ (متن مناسب)؛ ۱۰-۱۲ (متن قابل قبول) و ۸-۱۰ (متن آسان) است. دومین شاخص خوانایی گزارشگری مالی، شاخص طول متن بوده (IND LENGTH) که به صورت زیر محاسبه می شود: (تعداد کلمات متن) \ln = شاخص طول متن

از آنجاکه مقادیر بیشتر شاخص های فوق، بیانگر میزان خوانایی کمتر گزارش های مالی است لذا هر یک از شاخص های محاسبه شده مذکور در عدد منفی یک (-۱) ضرب می شود، تا معیار مستقیمی از شاخص خوانایی گزارشگری مالی به دست آید.

۶- یافته های پژوهش

انجام آزمون فرضیه ها، مستلزم برقراری فرض های مانا بودن متغیرهای تحقیق، همسانی واریانس و عدم همبستگی است. زیرا در صورت عدم برقراری، نتایج بدست آمده قابلیت اتکا ندارند و این امر موجب استنتاج های غلط می شود. پس از اطمینان از برقراری فروض رگرسیون به آزمون فرضیه های پژوهش پرداخته شده است.

آفرینی شرکتها دارای رابطه معنی داری به صورت معکوس می باشد و این رابطه بدان مفهوم می باشد که بهبود وضعیت اعتبار گزارشگری مالی باعث افزایش ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران خواهد شد.

نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق

سطح معنی داری آماره f برای فرضیه دوم تحقیق کمتر از پنج صدم می باشد بنابراین فرضیه دوم تحقیق تایید می گردد و با توجه به اینکه مقدار آماره t مربوط به خوانایی صورتهای مالی ۹۶۵۳ و ۴۴۶۱ می باشد و سطح معنی داری مربوط به متغیرهای مستقل کمتر از ۰/۰۵ می باشد. همچنین با توجه به آماره t چنین می توان بیان داشت که خوانایی صورتهای مالی باعث افزایش ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران گردیده است.

نتایج به دست آمده از این آزمون که در جدول زیر منعکس شده حاکی از تایید فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس ها برای مدل است، لذا در مدل مشکل ناهمسانی واریانس وجود ندارد ($p>0.05$).

آزمون فرضیهها

نتایج آزمون فرضیه اول تحقیق

سطح معنی داری آماره f برای فرضیه اول تحقیق کمتر از پنج صدم می باشد بنابراین فرضیه اول تحقیق تایید می گردد و با توجه به اینکه مقدار آماره t مربوط به اعتبار گزارشگری مالی ۱۷۰۵۹۸- می باشد و سطح معنی داری مربوط به متغیرهای مستقل کمتر از ۰/۰۵ می باشد. همچنین با توجه به آماره t چنین می توان بیان داشت که اعتبار گزارشگری مالی با ارزش

متغیرها	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره آزمون t	احتمال آزمون t
Credibility of Financial Reporting	-۰.۵۷۶۳۴۲	۰.۰۳۳۷۸۳	-۱۷.۰۵۹۸۸	۰.۰۰۰
Size	۰.۰۶۱۰۴۸	۰.۰۰۳۰۹۶	۱۹.۷۱۸۳۴	۰.۰۰۰
LEV	۰.۸۴۳۸۳۵	۰.۱۳۵۴۷۶	۶.۲۲۸۶۶۷	۰.۰۰۰
Age	۰.۹۴۱۶۰۲	۰.۲۲۶۲۴۷	۴.۱۶۱۸۳۱	۰.۰۰۰
C	۰.۵۱۲۵۳۲	۰.۰۳۳۷۹۶	۱۵.۱۶۵۴۵	۰.۰۰۰
ضریب تعیین	۰.۶۲۲۵۳۲	معیار دوربین واتسون		۱.۶۱۵۳۲۷
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۶۱۸۸۹۷			
آماره F فیشر	۱۷۱.۲۴۵۵			
احتمال F فیشر	۰.۰۰۰			

متغیرها	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره آزمون t	احتمال آزمون t
FOG	۰.۷۵۶۸۷۵	۰.۰۷۸۴۰۷	۹.۶۵۳۱۵۴	۰.۰۰۰
INDLENGTH	۰.۲۴۵۹۰۷	۰.۰۵۵۱۱۵	۴.۴۶۱۷۰۷	۰.۰۰۰
Size	۰.۱۴۹۷۴۴	۰.۰۳۲۰۴۶	۴.۶۷۲۷۱۶	۰.۰۰۰
LEV	۰.۵۱۸۱۳۱	۰.۰۵۴۸۷۶	۹.۴۴۱۸۷۳	۰.۰۰۰
Age	۰.۵۲۴۸۳۲	۰.۰۵۳۴۳۵	۹.۸۳۱۷۶۱	۰.۰۰۰
C	۷.۹۱۵۴۱۲	۱.۰۷۹۰۰۲	۷.۳۳۵۸۶۳	۰.۰۰۰
ضریب تعیین	۰.۵۷۵۴۱۲	معیار دوربین واتسون		۲.۰۴۸۸۷۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۵۴۵۲۱۷			
فیشر F آماره	۱۰۱.۶۵۳۲			
فیشر F احتمال	۰.۰۰۰			

۷- سود تقسیمی یا بهره و غیره کمک کند. در ارزیابی عملکرد و ارزش شرکتها از مقیاسهای مختلف مالی و غیر مالی استفاده می گردد و تاکنون مدلها و الگوهای مختلفی در ارزیابی آنها ارائه شده است. این اندازه گیری شامل دامنه وسیعی از معیارهای عملکرد شامل شماری از سودهای محاسبه شده منطبق با قوانین

۷- بحث و نتیجه گیری

گزارشگری مالی باید اطلاعاتی به سرمایه گذاران، بستانکاران و سایر استفاده کنندگان ارائه کند تا آنها را در ارزیابی فرصت های سرمایه گذاری و اعطای اعتبار کمک نماید و نیز نسبت به تعیین مبلغ، زمان بندی و عدم اطمینان جریان نقدی آتی از قبیل

سهام شرکتها در بازار سرمایه چین پرداختند. و نتایج حاکی از آن است که خوانایی گزارشهای تحلیلگران سبب کاهش عدم اطمینان پیش بینی سود و افزایش قیمت سهام می شود. همراستا با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

نتایج حاصل شده از تحقیق یاتریدیس ۲۰۱۶ که به بررسی این مسئله پرداخت که آیا منفی نگری در زبان گزارشگری مالی در صورتهای مالی، موجب محدود شدن فرصت طلبی مدیران می شود. و نتایج پژوهش وی نشان داد میزان استفاده از زبان منفی نگران در گزارشهای شرکتها بیشتر است که دستکاری سود آنها پایین تر و اهرم بالاتری دارند همسو با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

نتایج حاصل شده از تحقیق ریلی و همکاران ۲۰۱۴ که به بررسی الگوهای استفاده از زبان در مبانی حسابداری و اثر آنها بر قضاوت و تصمیم گیری در زمینه سرمایه گذاری پرداختند. و نتایج نشان داد که الگوهای استفاده از زبان منفی در مبانی حسابداری موجب کاهش سرمایه گذاری و برعکس، الگوهای استفاده از زبان مثبت در گزارشگری مالی، موجب ارتقای عملکرد سرمایه گذاران می شود همراستا با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

نتایج حاصل شده از تحقیق تتلاک و همکاران ۲۰۰۸ به ارزیابی این امر پرداختند که چگونه یک معیار کمی ساده مربوط به زبان برای پیش بینی عایدات حسابداری یک شرکت و بازدههای سهام آن استفاده می شود. آنها از واژگان منفی در طبقه بندی مربوط به دیکشنری هاروارد (IV-4) و برنامه تحلیل محتوا برای اندازه گیری اطلاعات کیفی استفاده کردند. نتایج حاصل از پژوهش آنها نشان داد که: (۱) کسری از واژگان منفی استفاده شده در اخبار منتشره خاص شرکت، عایدات پایینی را برای آن پیش بینی می کنند، (۲) قیمت های سهام شرکت نیز واکنشی کمتر از حد مورد انتظار به اطلاعات گنجینه شده در قالب واژگان منفی نشان می دهند و (۳) قابلیت پیش بینی سودها و بازده از طریق واژگان منفی، در مواردی قوی تر است که بر عوامل بنیادی شرکت متمرکز هستند که این نتایج همسو با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

نتایج حاصل شده از تحقیق ناظمی اردکانی و همکاران ۱۳۹۸ که به بررسی تاثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکتها پرداختند و بر اساس نتایج پژوهش، درصد گزارشگری مالی اینترنتی و درصد اقلام محتوایی گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت تاثیر مثبت و معنی داری دارد، ولی درصد اقلام نحوه ارائه گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت تأثیری ندارد همراستا با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

استاکن (۲۰۰۰) اعتبار گزارشها را در یک بازی مکرر با نظارت ناقص مطالعه می کند و نشان می دهد که تحت برخی

موجود حسابداری، شماری از سودهایی که قسمت اصلی عملکرد عملیاتی را منعکس می کند و معیار جریان نقدی و نیز رابطه آنها با لحن گزارشگری مالی و خوانایی صورتهای مالی که به عنوان معیارهای مشرف بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران استفاده می شود، می گردد. هدف از این تحقیق ارزیابی تاثیر لحن گزارشگری مالی و خوانایی صورتهای مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها می باشد. هر چند صاحب نظران حسابداری سود را ملاک مناسب و بهترین برآورد از عملکرد واحد انتفاعی می دانند منتقدین ابراز می نمایند که سودهای حسابداری متأثر از تخصیص ها، برآوردها و مفروضات غیر واقعی است که فاقد تفسیر اقتصادی بوده و تحت تاثیر جانبداری ها و قضاوتهای آگاهانه یا ناآگاهانه عوامل انسانی مانند مدیریت قرار می گیرد.

نتایج نشان حاصل شده از آزمون فرضیه های تحقیق نشان داد که:

- (۱) اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها تاثیر دارد.
- (۲) خوانایی صورتهای مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها تاثیر دارد.

نتایج حاصل شده از تحقیق لین و همکاران، ۲۰۱۸ که به بررسی اعتبار گزارشگری مالی: رویکردی مبتنی بر شهرت پرداختند. در مقاله قابلیت اطمینان گزارشگری مالی را زمانی که اعتبار مدیر، که با تمایل به گزارش نادرست او نشان داده می شود، ناشناخته است، مورد مطالعه قرار می دهد. ما نشان می دهیم که نگرانی های اعتبار بر سری های زمانی سود گزارش شده، ارزش ذاتی و قیمت سهام تأثیر می گذارد، به گونه ای که به نظر می رسد با شواهد تجربی سازگار باشد. هنگامی که سرمایه گذاران در مورد اعتبار فرآیند گزارشگری نامطمئن هستند، ضرایب پاسخ سود، و همچنین ارزش های بازار به دفتر (MTB)، تصادفی و با زمان متغیر هستند. MTB نسبتاً پایین منعکس کننده اعتبار ضعیف گزارشگری مالی است. قیمت سهام در غافلگیری سود به شکل s است و نسبتاً به اخبار بد حساس نیست. در نهایت، زمانی که مدیر به احتمال زیاد اختیار گزارشگری را دارد، اقلام تعهدی اختیاری بیشتر و نوسانات بیشتری دارند. آنها همچنین دریافتند که احتمال گزارش نادرست ۷ درصد است. تجزیه و تحلیل خلاف واقع نشان می دهد که نادیده گرفتن احتمال گزارش نادرست منجر به برآورد بیش از حد میانگین (۳.۵ درصد)، نوسانات (۱۳ درصد)، و تداوم سود (۱۷ درصد) می شود؛ همراستا با نتایج حاصل شده از این تحقیق می باشد.

نتایج حاصل شده از تحقیق چان هسی و همکاران ۲۰۲۰ که به بررسی ارتباط میان خوانایی گزارش تحلیلگران و بازده

دهد، در نظر بگیرد. این ویژگی واقع گرایی را به بازی ما اضافه می کند. سوم، می توان موردی را در نظر گرفت که در آن صداقت مدیر ثابت نیست، بلکه در طول زمان تغییر می کند و شاید یک فرآیند مارکوف باشد.

در نهایت، می توان بررسی کرد که حضور ریسک گریزی خریداران چگونه بر رفتار مدیر و سری زمانی گزارش ها و قیمت ها تأثیر می گذارد. تحلیل ما تعدادی محدودیت دارد. اولاً، در عمل، گزارش نادرست برای مدیر و شرکت پرهزینه است زیرا می تواند هزینه های دادرسی را به همراه داشته باشد. ما برای تأکید بر شهرت به عنوان محرک اعتبار گزارش های مالی، هزینه های گزارش نادرست را حذف کرده ایم. دوم، در عمل، گزارش نادرست در طول زمان توسط مکانیک های سیستم حسابداری معکوس می شود. در مدل ما، این چیزی است که می تواند توانایی مدیر را برای ایجاد سهام بزرگی از اقلام تعهدی اختیاری محدود کند، که به طور بالقوه پویایی بازی را تغییر می دهد. سوم، همانطور که قبلاً ذکر شد، سرمایه گذاران به سیگنال های خارجی مانند پیش بینی های تحلیلگر دسترسی دارند. آنها همچنین جریان های نقدی شرکت را مشاهده می کنند، که اگرچه کاملاً عاری از دستکاری نیستند، اما دستکاری آن ها سخت تر از اقلام تعهدی است. چهارم، سرمایه گذاران نه تنها در مورد اعتبار مدیر، بلکه در مورد ویژگی های درآمدهای اساسی نیز نامطمئن هستند. آنها ویژگی های فرآیند اساسی را نمی دانند، اما سعی می کنند این ویژگی ها را از درآمدهای گزارش شده استنباط کنند. در نهایت، فرآیند سود واقعی برای سیستم حسابداری برونزا نیست. در واقع، سود واقعی تحت تأثیر فرآیند گزارشگری قرار می گیرد (پلانتینو همکاران، ۲۰۰۸؛ کانودیا و همکاران، ۲۰۰۴).

پیچیدگی گزارشهای سالانه، عدم تقارن اطلاعات بین مدیران و سرمایه گذاران را تقویت میکند و هزینه نمایندگی را ایجاد می کند. خوانایی گزارشهای سالانه مالی، کیفیت اطلاعات را افزایش میدهد و به مدیران اطمینان میبخشد که نیازهای کاربران داخلی و خارجی صورتهای مالی را برآورده میکند. از این رو، اطلاعات مالی خوانایی ارائه شده توسط مدیران ممکن است به تحلیلگران کمک زیادی کند تا زمان صرف شده برای درک و تفسیر این اطلاعات را کاهش دهند و پیش بینی های خود را تسهیل کنند.

همچنین در دهه اخیر، خوانایی متن اطلاعات مالی و حسابداری توجه بسیاری از ناظران بازارهای مالی را به خود جلب کرده است. از آنجاکه برآورده ساختن خصوصیات کیفی قابل فهم بودن تا حدود زیادی به مفهوم خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی وابسته است، درک میزان تأثیری که خوانایی

شرایط، گفتن حقیقت می تواند یک تعادل باشد حتی در تنظیمات گفتگوی ارزان. دای (۱۹۸۸) و دوتا و فن (۲۰۱۴) مدیریت سود را در تنظیمات قراردادی که اعتبار گزارش ها به دلیل وجود هزینه های گزارش نادرست ایجاد می شود، بررسی می کنند. مارینوویچ (۲۰۱۳) شرایط مشابهی را در نظر می گیرد، اما فرض می کند که مدیر نزدیک بینی است، بنابراین، نمی تواند پیامدهای آینده انتخاب های گزارشگری خود را ارزیابی کند. بیور و همکاران (۲۰۱۴) یک مدل گزارش نادرست پرهزینه پویا را حل کرده و برآورد ساختاری می کند که در آن هزینه گزارش نادرست تابعی محدب از سوگیری در سود گزارش شده است. همانطور که در تحقیق بیور و همکاران ۲۰۱۴، که این مقاله عدم تقارن اطلاعاتی طولانی مدت در مورد دارایی های موجود و سود جاری شرکت را نشان می دهد. همانطور که مدیر گزارش های جدیدی را منتشر می کند، سرمایه گذاران باورهای خود را در مورد ترازنامه شرکت و درآمدهای جاری شرکت به روز می کنند. برخلاف بیور و همکاران (۲۰۱۴)، در این تحقیق، سوگیری و ضرایب پاسخ سود تصادفی است، قطعی نیست، و توزیع سود گزارش شده غیر ثابت است، اما تحت تأثیر افق مدیریت است.

یک منبع کلیدی عدم اطمینان در بازارهای سرمایه، قابلیت اطمینان سیستم گزارشگری مالی شرکت است. این نوع عدم قطعیت باعث ایجاد یک پدیده پویا می شود. تردید در مورد اعتبار گزارش سود ممکن است باعث ایجاد شک و تردید در مورد اعتبار ترازنامه شرکت شود و سرمایه گذاران را به تجدید نظر در باورهای خود در مورد ارزش ذاتی شرکت سوق دهد. در مقابل، مدیرانی که مایل به سوء استفاده از اختیارات گزارشگری خود هستند باید در نظر داشته باشند که دستکاری های تهاجمی در حال حاضر می تواند اعتبار آنها را کاهش دهد و توانایی آنها را برای دستکاری قیمت سهام در آینده کاهش دهد. برای توضیح این پدیده، ما یک نظریه مبتنی بر شهرت در مورد اعتبار گزارشگری مالی پیشنهاد می کنیم و نشان می دهیم که اعتبار گزارش های مالی، سری های زمانی سود گزارش شده، ارزش ذاتی، و قیمت سهام را به گونه ای شکل می دهد که به نظر می رسد مطابق با سبک سازی شده باشد.

تحلیل ما را می توان در چند جهت گسترش داد. تحقیقات آینده ممکن است موردی را در نظر بگیرد که در آن مدیر ممکن است شوک های نقدینگی را تجربه کند که او را مجبور به فروش زود هنگام سهام خود کند. از منظر مدیر، این امکان بین افزایش شهرت آینده با انتشار گزارش های با اعتبار پایین و القای قیمت کوتاه مدت بالا احتمال شوک نقدینگی ایجاد می کند. یک برنامه افزودنی دیگر ممکن است حضور یک سیگنال عمومی، اما پر سر و صدا را در مورد اصولی که رفتار گزارش دهی مدیر را نظم می

آفرینی شرکتها افزوده خواهد شد بنابراین به سهامداران و سایر فعالان در بازار سرمایه برای کسب بازدهی و ارزش بالاتر از سرمایه گذاری هایشان پیشنهاد می گردد به نگهداری و یا خرید سهامی بپردازند که گزارشات مالی آنها از اعتبار بالاتری برخوردار می باشد و همچنین به مدیران و مشاورین شرکتها توصیه می گردد تا حد ممکن بر اعتبار گزارشات مالی خود بیافزایند و همچنین توصیه اکید به سازمان بورس و سایر نهادهای قانون گذار در زمینه صورتهای بoursی توصیه می شود به وضع قوانینی بپردازند که بتواند بر میزان اعتبار گزارشات مالی شرکتها بیافزاید. با توجه به نتایج حاصل شده از فرضیه دوم پژوهش پیشنهاد می گردد که خوانایی صورتهای مالی را به عنوان یک عامل مهم و موثر بر ارزش آفرینی شرکتها در نظر داشته باشند زیرا نتایج حاصل شده از این تحقیق نشان داد که اگر بر میزان خوانایی صورتهای مالی شرکتها افزوده شود این خوانایی باعث افزایش تمایل خریداران به سهام شرکتها شده و در نهایت منجر به افزایش ارزش سهام شرکتها شده است بنابراین به سهامداران و سایر فعالین بازار سرمایه پیشنهاد می گردد برای کسب بازدهی و ارزش بالاتر از سرمایه گذاری های خود به دنبال خرید و یا نگهداری سهام شرکتهایی باشند که دارای صورتهای مالی با سطح بالاتری از خوانایی گزارشگری مالی می باشند.

فهرست منابع

- * آزادی، کیهان و عزیزمحمدلو، حمید و تصدی کاری، محمدجواد و خدمتگذار، حمید، ۱۴۰۰، اثر خوانایی صورتهای مالی بر ریسک سقوط قیمت سهام و رفتار سهامداران، فصلنامه دانش حسابداری مالی، دوره: ۸، شماره: ۱
- * بشیری منش، نازنین و اورج اوغلی، نیر، ۱۴۰۰، تاثیر بیش اطمینانی مدیران بر لحن گزارشگری مالی، فصلنامه پژوهش های مالی و رفتاری در حسابداری، دوره: ۱، شماره: ۲
- * بشیری منش، نازنین و صمیمی، امین، ۱۴۰۰، خوانایی متن صورتهای مالی و استراتژی های حسابرسان در مواجهه با ریسک حسابرسی، فصلنامه پژوهش های تجربی حسابداری، دوره: ۱۱، شماره: ۱
- * رستمی مازویی، نعمت، ۱۳۹۷، تبیین نقش حسابداری مدیریت در فرآیندهای کارآفرینی با تاکید بر مفهوم ارزش آفرینی، اولین همایش ملی کارآفرینی، چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس،
- * صفری گرایلی، مهدی، رضایی، یاسر و محمد نوروزی. (۱۳۹۶). مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت طلبانه. دانش حسابرسی، سال هفدهم، شماره ۶۹، صص ۲۱۷-۲۳۰.

صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی اطلاعات بر انواع تصمیمات ذینفعان، به خصوص سرمایه گذاران میگذارد بسیار ضروری به نظر میرسد. باین حال، تاکنون پژوهش های تجربی اندکی به بررسی پیامدهای خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی متن اطلاعات مالی پرداخته اند. هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی تاثیر خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی بر ارزش آفرینی شرکتها از دیدگاه سهامداران شرکتها است. این پژوهش از جنبه های مختلفی بااهمیت است. نخست اینکه پژوهش حاضر به ارائه مبانی نظری جامعتری در زمینه زبان شناختی منجر شده و امید است که مورد استفاده گستره وسیعی از علاقه مندان به این حوزه قرار گیرد. هدف دوم بررسی این موضوع است که مفهوم خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی تا چه حد میتواند در قضاوتها و حساسیت سرمایه گذاران نسبت به به کارگیری اطلاعات حسابداری نقش داشته باشد و تا چه اندازه بر قیمت سهام آنها تاثیر گذار است. هرچه اهمیت این موضوع پررنگ تر باشد، پیامدهای حاصل از عدم به کارگیری آن نیز عمیق تر خواهد بود. یافته های پژوهش به طور کلی حاکی از وجود رابطه معنادار و مستقیم بین خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی با ارزش آفرینی آنها می باشد نتایج این پژوهش می تواند به غنا بخشیدن مبانی نظری موضوع در ایران و بازار سرمایه به صورت مستقیم و غیرمستقیم کمک کند. به طور خاص، یافته های این پژوهش میتواند ضرورت وضع دستورالعملی مشابه دستورالعمل انگلیسی روان " کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا " توسط سازمان بورس و اوراق بهادار برای کمک به افزایش خوانایی صورتهای مالی و اعتبار گزارشگری مالی برای سرمایه گذاران حرفه ای و غیرحرفه ای را برجسته کند. همچنین پیشنهاد میشود، نهادهای ناظر بر بازار سرمایه در راستای تنوع بخشی کانالهای اطلاعاتی غیر از صورت های مالی شرکتها " نظیر افزایش تحلیلگران مالی، مؤسسه های رتبه بندی و غیره، سازوکارهای لازم را توسعه بخشند.

با توجه به نتایج حاصل شده از فرضیه اول پژوهش پیشنهاد می گردد که به اعتبار گزارشگری مالی به عنوان عاملی موثر بر ارزش آفرینی شرکتها توجه ویژه ای داشته باشند زیرا نتایج حاصل شده از آزمون این فرضیه تحقیق نشان داد که ارتباطی منفی بین اعتبار گزارشگری مالی با ارزش آفرینی شرکتها وجود دارد و این بدان معناست که با کاهش عدد اعتبار گزارشگری مالی (کوچکتر بودن عدد اعتبار گزارشگری مالی به معنای بالاتر بودن اعتبار گزارشگری مالی می باشد و بزرگتر شدن عدد اعتبار گزارشگری مالی به معنای پایین بودن اعتبار گزارشگری مالی است) که همانا افزایش اعتبار گزارشات مالی است بر میزان ارزش

- earnings. *Journal of Accounting Research* 30 (2): 185–209. doi:10.2307/2491123
- * Fang, Xiaohua. Yutao Li., Baohua Xin, Wenjun Zhang. (2017). the Effect of Annual Report Readability on Cost of Debt. 2015 Canadian Academic Accounting Association (CAAA) Annual Conference. December 14, 2017.
- * Jones, J. J. 1991. Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research* 29 (2): 193–228. doi:10.2307/2491047
- * Kanodia, C., H. Sapra, and R. Venugopalan. 2004. Should intangibles be measured: What are the economic trade-offs? *Journal of Accounting Research* 42 (1): 89–120. doi:10.1111/j.1475-679X.2004.00130.x
- * Loughran T., McDonald B. (2019). When is a liability not a liability? Textual analysis, dictionaries, and 10-Ks. *Journal of Finance*. Vol. 66, pp.3565-.
- * Marinovic, I. 2013. Internal control system, earnings quality, and the dynamics of financial reporting. *Rand Journal of Economics* 44 (1):145–167. doi:10.1111/1756-2171.12015
- * Plantin, G., H. Sapra, and H. S. Shin. 2008. Marking-to-market: Panacea or Pandora's Box? *Journal of Accounting Research* 46 (2): 435–460. doi:10.1111/j.1475-679X.2008.00281.x
- * Stanton, P., Stanton, J. & Pires, G. (2004). Impressions of an annual report: An experimental study. *Corporate Communications: An International Journal*, Vol. 9, No. 1, Pp. 57-69
- * Stocken, P. C. 2000. Credibility of voluntary disclosure. *RAND Journal of Economics* 31 (2): 359–374. doi:10.2307/2601045
- * Tetlock, P. C., Saar-Tsechansky, M. & Macskassy, S. (2008). More than words: Quantifying language to measure firms' fundamentals. *Journal of Finance*. Vol. 63, No. 3, Pp. 1437-1467.
- * Ying Liang, Iva'n Marinovic, Felipe Varas 2018 "The Credibility of Financial Reporting: A Reputation Based Approach" *THE ACCOUNTING REVIEW*, Vol. 93, No. 1, January 2018 pp. 317–333
- * Yuthas, K., Rogers, R., & Dillard, J. F. (2002). Communicative action and corporate annual reports. *Journal of Business Ethics*, Vol. 41, No. 2, Pp. 141-157.
- * ناظمی اردکانی، مهدی، عارف منش، زهره، دهقان دهنوی، سمیه. (۱۳۹۸). تأثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش شرکت. پژوهش های تجربی حسابداری، ۸(۴)، ۳۲۳-۳۵۰.
- * نظری، هنگامه، حصارزاده، رضا و محمدرضا عباسزاده. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر ساخت زبان گزارش های مالی بر میزان تمایل به سرمایه گذاری. پژوهش های حسابداری مالی، سال هشتم، شماره ۴، صص ۵۵-۷۶.
- * Ajina A., Danielle S., Lakhali F. (2018). Corporate Disclosures, Information Asymmetry and Stock-Market Liquidity in France. *The Journal of Applied Business Research*, Vol. 31, pp. 223-238. Jensen M.C.,
- * Arya, A., J. C. Glover, and S. Sunder. 2003. Are unmanaged earnings always better for shareholders? *Accounting Horizons* 17 (s-1): 111–116. doi:10.2308/acch.2003.17.s-1.111
- * Baginski, S. P., Hassell, J. M. and Kimbrough, M. D. (2004). Why do managers explain their earnings forecasts? *Journal of Accounting Research*, Vol. 22, No.1, Pp. 1-29.
- * Beyer, A., I. Guttman, and I. Marinovic. 2014. Earnings Management and Earnings Quality: Theory and Evidence. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=42516538
- * Clatworthy, M., & M. J. Jones. (2001). the effect of thematic structure on the variability of annual report readability. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, Vol. 14, No. 3, Pp. 311-326.
- * Chia-Chun Hsieh., Kai Wai Hui., Yao Zhang. (2020). Analyst Report Readability and Stock Returns. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 43, Issue 12-, pp. 98130-.
- * Davis, D. M, Brennan, N. M. (2007). Discretionary disclosure strategies in corporate narratives: Incremental information or impression management? *Journal of Accounting Literature*. Vol.45, No. 26, Pp. 116-195.
- * Dechow, P. M., and R. G. Sloan. 1991. Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics* 14 (1): 51–89. doi:10.1016/0167-7187(91)90058-S
- * Demski, J. S. 1998. Performance measure manipulation. *Contemporary Accounting Research* 15 (3): 261–285. doi:10.1111/j.1911-3846.1998.tb00560.x
- * Dutta, S., and Q. Fan. 2014. Equilibrium earnings management and managerial compensation in a multiperiod agency setting. *Review of Accounting Studies* 19 (3): 1047–1077. doi:10.1007/s11142-014-9279-6
- * Dye, R. A. 1988. Earnings management in an overlapping generations model. *Journal of Accounting Research* 26 (2): 195–235. doi:10.2307/2491102
- * Fischer, P. E., and R. E. Verrecchia. 2000. Reporting bias. *The Accounting Review* 75 (2): 229–245. doi:10.2308/accr.2000.75.2.229
- * Freeman, R. N., and S. Y. Tse. 1992. A nonlinear model of security price responses to unexpected

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 14/ No. 54/ Summer 2024

Assessing the effect of readability of financial statements and financial reporting credibility on companies' value creation from the perspective of shareholders

Arash Behdash

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
Email: abehdash@yahoo.com

Ehsan Rahmaninia

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
Email: e.rahmaninia@iau-tnb.ac.ir

Reza Tehrani

Department of Management, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
Reza Tehrani, Department of Management, Tehran University, Tehran, Iran
Email: e.rahmaninia@iau-tnb.ac.ir

Ali akbar Chaharmahali

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
E-Mail: a.chaharmahali@yahoo.com

Abstract

In recent decades, the development of capital markets and the increasing complexity of markets and financial and economic events have increased the expectations of accounting and in addition to numerical and financial information, it has also demanded non-numerical, non-financial and descriptive information in explanatory accounting reports. There are many choices made by the manager and the author, and there is a degree of authority over the content of the report and even its form. In this study, we tried to examine other aspects that have been neglected from the perspective of other researchers, so the main purpose of this study is to assess the impact of financial statement readability and financial reporting validity on companies' value creation from the perspective of shareholders. One of the companies listed on the Tehran Stock Exchange was selected using the sampling method. This research was conducted for the period 1394 to 1399 in Tehran Stock Exchange. The statistical method used in this research is multivariate regression method using data panel method. The results of testing the research hypotheses showed that the improvement in the readability of financial statements and financial reporting credit has increased the value creation of companies from the perspective of shareholders. .

Keywords: Financial Reporting Credibility, Readability of Financial Statements, Value Creation of Companies from the Perspective of Company Shareholders

